

ISTOTA TOLERANCJI

CEL

Uczestnicy zrozumieją, zapamiętają i określą swoje stanowisko wobec myśli przewodniej zajęć: **Postawę tolerancji trzeba łączyć ze sprawiedliwością i krytyczną oceną poglądów i zachowań innych ludzi**

WPROWADZENIE CAŁOŚCIOWE

Spróbuj zainteresować uczniów tematem. Powiedz to, co będzie potrzebne jako przygotowanie do aktywizacji.

- Tematem naszych zajęć będzie tolerancja.
- Jest to jedno z wiodących haseł współczesności. Z apelami o tolerancję możemy się spotkać w wielu miejscach, w różnych kontekstach.
- Nasze spotkanie będzie miało trzy części: najpierw zastanowimy się, co jest istotą tolerancji, potem poznamy pewną historię, a na koniec zastanowimy się jak traktować argument z tolerancji.

1. TOLERANCJA

WPROWADZENIE

Powiedz to, co będzie potrzebne jako przygotowanie do pierwszej aktywizacji.

- Poszukajmy odpowiedzi na pytanie: Co to znaczy być tolerancyjnym? Jaka jest istota tolerancji?

AKTYWIZACJA

Zorganizuj pracę w małych grupach wokół głównego pytania (lub serii pytań) i z wykorzystaniem metody aktywizującej. Po zakończeniu pracy w grupach zorganizuj prezentację efektów ich pracy.

PYTANIE Jaka jest główna idea postawy tolerancji?

METODA Wybór tekstu

POMOC

Pomocą jest kartka z kilkoma myślami, które mogą oddawać ideę tolerancji.

1. Zabrania się zabraniać! Ludziom nie wolno niczego zabraniać!
2. Każdy ma swoją prawdę na temat tego, co jest słuszne a co nie i nikt nie ma prawa narzucać innym swojego sposobu myślenia.
3. Nie powinno się w ogóle krytykować poglądów czy postępowania innych ludzi – każdy ma prawo postępować jak chce i sam decyduje, co jest dobre, a co złe.
4. Trzeba szanować wybory dokonywane przez innych ludzi
5. Ludzi, którzy mają inne przekonania i inny sposób postępowania trzeba szanować, ale można krytykować ich poglądy czy sposób postępowania.
6. ...

OPIS

Istotą tej metody jest wybór jednego tekstu z kilku zaproponowanych.

METODY

Kolejne czynności osoby prowadzącej:

1. Utwórz małe grupy
2. Postaw grupom pytanie: Jaka jest główna idea postawy tolerancji?
3. Powiedz, że za chwilę każda grupa otrzyma kartkę z kilkoma propozycjami odpowiedzi na to pytanie oraz z miejscem na ewentualne dodanie swojej propozycji
4. Wyjaśnij, że grupa ma wybrać z tej listy jedną myśl – te, która według niej najlepiej oddaje ideę tolerancji.
5. Wyjaśnij, że jeśli w grupie będzie różnica zdań to może się ona podzielić wokół wybranych myśli.
6. Określ czas pracy na 5 minut.
7. Po zakończeniu pracy poproś o powiedzenie na forum ogólnym, jaka myśl została wybrana przez grupę i dlaczego.

REFLEKSJA

Postaw kilka pytań na forum ogólnym, aby uporządkować i pogłębić zrozumienie zaprezentowanych efektów pracy. Daj czas na refleksję i wypowiedzi uczestników. Nie spiesz się. Jeśli trzeba powtórz pytania.

- Co to znaczy być tolerancyjnym?
- Co jest istotą postawy tolerancji? Dlaczego?
- Które zdanie było wybierane najczęściej? Dlaczego?

PRZESŁANIE

Podsumuj, uporządkuj i uzupełnij wnioski uczniów. Podkreśl kilka najważniejszych myśli. Wyeksponuj przesłanie czyli myśl przewodnią.

- Pojawiły się głosy, że nikt nie ma prawa mówić innym co jest dobre, a co złe.
- Pojawiły się głosy, że każdy sam określa, co jest dobre a co złe.
- I że tolerancja polega na tym, aby szanować wszystkie wybory innych ludzi.

2. LUDZKA KRZYWDA

WPROWADZENIE

Powiedz to, co będzie potrzebne jako przygotowanie do drugiej aktywizacji.

- Zmieńmy na chwilę temat. Poznajmy teraz historię polskiej rodziny, która wyemigrowała do Wielkiej Brytanii. Zostali potraktowani jak niewolnicy i wykorzystani. Posłuchajmy:

Według oficjalnych danych w 2016 roku (...) zidentyfikowano w Wielkiej Brytanii 163 polskie ofiary niewolnictwa, z czego 148 osób padło ofiarą wyzysku w pracy. (...) W materiale Sky News pokazano młodą polską rodzinę – Rafała i Agnieszkę, którzy wraz z dwójką dzieci zostali uwolnieni z zaniedbanego mieszkania, gdzie przetrzymywał ich oprawca. Wcześniej zmusił ich do otwarcia fałszywych kont bankowych, kontrolując dokumenty, pensje i dostęp do zasiłków dla dzieci. Polacy otrzymywali jedynie 10 funtów na osobę tygodniowo i musieli korzystać z banków żywności, aby przetrwać. Agnieszka tłumaczyła, że „bała się pójść na policję”, bo nie wiedziała, jaką to wywoła reakcję osoby, pod której kontrolą się znaleźli. Rafał dodał: „byliśmy w kropce, nie wiedzieliśmy, gdzie się zgłosić, a nawet gdy dzieci były przeziębione, to jego (ich oprawcę – red.) to nie interesowało”.

- Wyobraźcie sobie, że Rafał i Agnieszka to wasi znajomi. Gdybyście mieli możliwość napisania sms-a do tego człowieka, który ich zmuszał do niewolniczej pracy – jak byście w tym smsie ocenili jego postępowanie?

AKTYWIZACJA

Zorganizuj pracę w małych grupach wokół głównego pytania (lub serii pytań) i z wykorzystaniem metody aktywizującej. Po zakończeniu pracy w grupach zorganizuj prezentację efektów ich pracy.

PYTANIE	Jak oceniacie postępowanie człowieka, który polskich emigrantów do pracowania na niego?
METODA	Sms [e-mail]
OPIS METODY	Jest to metoda mająca wiele wspólnego z listem. Różnica jest taka, że treść musi zostać ograniczona do minimalnej ilości słów tak jak wiadomość wysłana za pomocą SMS-a.
POMOC	Historia polskich emigrantów – rodziny Rafała i Agnieszki (wydruk na kartce A4 dla każdej grupy)
EFEKTY	Przedstawiciele grup kolejno czytają smsy na forum ogólnym.

REFLEKSJA

Postaw kilka pytań na forum ogólnym, aby uporządkować i pogłębić zrozumienie zaprezentowanych efektów pracy. Daj czas na refleksję i wypowiedzi uczestników. Nie spiesz się. Jeśli trzeba powtórz pytania.

- Co jest istotą Waszych smsów? Co się w nich najczęściej powtarza?
- Jak oceniacie postępowanie tego człowieka zmuszającego emigrantów do niewolniczej pracy?
- Jak można nazwać takie postępowanie?
- Jak uzasadniacie swoje oceny?

PRZESŁANIE

Podsumuj, uporządkuj i uzupełnij wnioski uczniów. Podkreśl kilka najważniejszych myśli. Wyeksponuj przesłanie czyli myśl przewodnią.

- Ocenianie zmuszanie innych do niewolniczej pracy jako coś złego, czego nie wolno robić.
- Uważacie, że tak nie wolno robić, bo jest to krzywdzenie innych ludzi.

3. TOLERANCJA A LUDZKA KRZYWDA

WPROWADZENIE

Powiedz to, co będzie potrzebne jako przygotowanie do trzeciej aktywizacji.

- Wyobraźcie sobie, że ten człowiek, który traktował Rafała i Agnieszkę jak niewolników odpowiada na wasze smsy i broni swej postawy odwołując się do argumentu z tolerancji. Odpisuje wam tak:

O co macie do mnie pretensje? Bądźcie dla mnie tolerancyjni. Pozwólcie mi robić to, co uważam za słuszne i dobre dla siebie. Jeśli Wam się nie podoba moje postępowanie, to tak nie róbcie. Nikt Wam nie każe tak postępować. Ale nie narzucajcie mi swoich poglądów i swojego sposobu myślenia.

- Co byście odpisali mu w smsie i jak odpowiedzielibyście na jego obronę i jego „argument z tolerancji”?

AKTYWIZACJA

Zorganizuj pracę w małych grupach wokół głównego pytania (lub serii pytań) i z wykorzystaniem metody aktywizującej. Po zakończeniu pracy w grupach zorganizuj prezentację efektów ich pracy.

PYTANIE Jak byście odpowiedzieli na „argument z tolerancji” wykorzystany w obronie zmuszania ludzi do niewolniczej pracy?

METODA Sms [e-mail]

POMOC MOŻLIWA OBRONA ZMUSZANIA INNYCH DO NIEWOLNICZEJ PRACY

O co macie do mnie pretensje? Bądźcie dla mnie tolerancyjni. Pozwólcie mi robić to, co uważam za słuszne i dobre dla siebie. Jeśli Wam się nie podoba moje postępowanie, to tak nie róbcie. Nikt Wam nie każe tak postępować. Ale nie narzucajcie mi swoich poglądów i swojego sposobu myślenia.

Jak byście odpowiedzieli, gdyby ten człowiek, który krzywdził rodzinę Rafała i Agnieszki w swej obronie odwołał się do takiego „argumentu z tolerancji”?

REFLEKSJA

Postaw kilka pytań na forum ogólnym, aby uporządkować i pogłębić zrozumienie zaprezentowanych efektów pracy. Daj czas na refleksję i wypowiedzi uczestników. Nie spiesz się. Jeśli trzeba powtórz pytania.

- Jak oceniacie możliwość odwołania się do tolerancji w obronie zmuszania innych do niewolniczej pracy?
- Czy przyjmując ten argument z tolerancji można kogokolwiek pociągnąć do odpowiedzialności?
- Jak można odpowiedzieć na tego typu argument z tolerancji?
- Czy tolerancja jest właściwą postawą we wszystkich sytuacjach?
- Czy są granice tolerancji? Jeśli tak – jakie? Jakich zachowań nie można tolerować? Dlaczego?

PRZESŁANIE

Podsumuj, uporządkuj i uzupełnij wnioski uczniów. Podkreśl kilka najważniejszych myśli. Wyeksponuj przesłanie czyli myśl przewodnią.

- Postawa tolerancji może dla niektórych znaczyć:
 - nikt nie ma prawa oceniać żadnej z moich decyzji,
 - nikt nie ma prawa mnie krytykować
 - wszystko zależy od punktu widzenia
 - nie ma prawdy obiektywnej, nie ma dobra i zła
- Wtedy postawa tolerancji może oznacza zgodę na ludzką krzywdę.
- Ludzka krzywda jest granicą tolerancji. Dla działań na ludzką krzywdę powinno być „zero tolerancji”

REFLEKSJA CAŁOŚCIOWA

Postaw kilka pytań na forum ogólnym, aby uporządkować i pogłębić całościowe spojrzenie na wszystkie etapy pracy. Daj czas na refleksję i wypowiedzi uczestników. Nie spiesz się. Jeśli trzeba powtórz pytania.

- Jak ta historia traktowania ludzi jak niewolników ma się do hasła, że każdy decyduje o tym, co dobre i złe? Że nie wolno nikomu niczego zabraniać? Do czego prowadzi przyjęcie, że każdy sam określa, co jest dobre, a co złe dla niego?
- Jakie mogą być praktyczne skutki idei związanych z tolerancją?
- Czy nie wolno w ogóle niczego zabraniać w życiu społecznym? Czy może jednak w społeczeństwie można pewnych rzeczy zabronić? Dlaczego nie? Dlaczego tak?
- Czy ta historia zmienia Wasze spojrzenie na hasła dotyczące tolerancji?

PRZESŁANIE CAŁOŚCIOWE

Podsumuj, uporządkuj i uzupełnij całościowe wnioski uczniów. Podkreśl kilka najważniejszych myśli dla całych zajęć. Wyeksponuj przesłanie czyli myśl przewodnią.

- Uznanie, że każdy sam decyduje, co jest dobre, a co złe prowadzi do tego, że można swobodnie krzywdzić innych ludzi i nikt w społeczeństwie nie ma prawa tego oceniać ani w żaden sposób na to reagować.
- Wtedy nikt nie ma ochrony przed krzywdą ze strony innych ludzi.
- Jeśli uznajemy prawo do ochrony ludzi przed krzywdą – to jedyną podstawą takiego stanowiska może być uznanie istnienia obiektywnej prawdy, obiektywnego dobra i zła (niezależnego od tego, co na ten temat uważają różni ludzie)
- Tolerancja jest ważna i potrzebna w relacjach między ludźmi. Nie musimy się we wszystkim zgadzać. Czasem dla dobra relacji trzeba cierpliwie znosić wady innych. Ale tolerancja nie oznacza, że nie możemy oceniać postępowania własnego i innych w kategoriach dobra i zła. Każdy wybór, każda decyzja może podlegać tej ocenie.
- Postawę tolerancji trzeba łączyć z postawą sprawiedliwości i niezgody na ludzką krzywdę.